

3. 9. Дудка М. І. Вплив способу сівби, норми висіву і рівня мінерального живлення на продуктивність амаранту волотистого. Рослинництво і ґрунтознавство. НУБІП. Київ, 2020. Т. 11, № 1. С. 23–32
4. 11. Мішин С. М., Когут С. Г., Когут І. М. Математична інтерпретація залежності насіннєвої врожайності амаранту від густоти посіву. Зб. наук. пр. Аграрний вісник Причорномор'я. Одеса. ОДАУ. 2011. Випуск 57. С. 124 – 130.
5. Тирус М. Л., Лихочвор В.В. Урожайність амаранту (*Amaranthus*) залежно від сорту в умовах Лісостепу західного України. Наукові горизонти. 2021. Вип. 24(10), С. 43-51. [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(10\).2021.43-51](https://doi.org/10.48077/scihor.24(10).2021.43-51)
6. Дуда О., Капштик М. Ключові елементи вирощування амаранту. Пропозиція. 2021. <https://propozitsiya.com/ua/klyuchovi-elementy-tehnologiyi-vygozhchuvannya-amarantu> (дата звернення: 03.03.2023).
7. Дудка М.І. Агротехнологічні основи підвищення продуктивності однорічних кормових культур в північному Степу України. Дис докт с-г наук 06.01.09 рослинництво. Дніпро. 2020. 480 с.

УДК 631(477)

СУЧАСНЕ ВИРОБНИЦТВО ТА РИНОК ЗЕРНА ПШЕНИЦІ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Манушкіна Т.М., кан. с-г. наук, доцент
Гончарик С.І., здобувач вищої освіти
Онищак В.В., здобувач вищої освіти
Миколаївський національний
аграрний університет, м. Миколаїв

Зерно пшениці є одним із сільськогосподарських товарів, що найбільше виробляється і споживається у світі. Пшениця відіграє життєво важливу роль у глобальній продовольчій безпеці. Як багате джерело енергії та основних поживних речовин, пшениця є важливим компонентом у раціоні харчування людей на більшості континентів. У сучасному світі як основний продукт харчування використовується зерно із трьох основних видів пшениці – м'якої (*Triticum aestivum*), твердої (*T. durum*) і щільноколосої, або карликової (*T. compactum*). Пшениця вирощується як товарна культура, оскільки вона має високий врожай, добре адаптується до помірного клімату з коротким вегетаційним періодом і забезпечує виробництво високоякісного борошна. Більшість пшеничного борошна використовується для виготовлення хліба, макаронів, пластівців, тістечок, печива і інших продуктів. Крім того, пшениця використовується для виробництва крохмалю, солоду, декстрози, глютену, спирту та інших продуктів. Зерно пшениці містить приблизно 13% білка і є важливим джерелом рослинного білка в раціоні харчування людини. Пшениця також є значущим джерелом вуглеводів, особливо при споживанні цільозернових продуктів [1].

Сучасний стан та тенденції розвитку міжнародних економічних відносин зазнають значного впливу низки глобалізаційних, інноваційних та інших чинників [2]. Ці чинники істотно впливають на сучасні позиції, інтереси та поведінку окремих країн на міжнародній арені. Світовий ринок пшениці переживає другий сезон з рекордними обсягами виробництва: 780,3 млн т у 2021/2022 маркетинговому році і 788,3 млн т у 2022/2023 маркетинговому році. У сезоні 2023/2024 USDA також прогнозує збільшення виробництва зерна пшениці до 789,8 млн т. Найбільшими виробниками є Китай, Індія, Росія, США та Австралія. Європейський союз посідає друге місце після Китаю [1, 3].

Значну роль в економічному розвитку України відіграє зовнішня торгівля аграрною продукцією [4]. Зокрема, у 2019 році в структурі загальних валютних надходжень країни частка від експорту аграрно-продовольчої продукції становила понад 38,2% [4]. У 2022/2023 маркетинговому році Україна дещо знизила свої позиції на світовому ринку пшениці, спустившись з 7-го на 10-е місце, що відповідає рівню 2014/15 років. Однак, враховуючи військові дії, збереження країною статусу одного з десяти найбільших виробників пшениці можна вважати одним з ключових досягнень 2022/2023 маркетингового року [1, 3].

У сезоні 2022/2023 сукупний обсяг експорту пшениці на світовому ринку досяг рекордних 212,9 млн т. Частка України у світовому експорті становила 7%, що підтверджує її гідний внесок і шосте місце в світі [3].

За прогнозом USDA, у сезоні 2023/2024, передбачається невелика корекція обсягів світового експорту до 212,5 млн т. Найбільшим світовим імпортером пшениці буде Єгипет з обсягом 12 млн т. Це на 1 млн т більше, ніж у поточному сезоні. Друге і третє місця в рейтингу імпортерів пшениці займуть Індонезія і Китай з обсягами 11 млн т і 10,5 млн т відповідно.

Таким чином, Україна відіграє важливу роль як експортер зернової продукції, зокрема зерна пшениці. Тому на сьогодні важливими є завдання збільшення продуктивності рослин, підвищення якості зерна та отримання екологічно безпечної продукції.

Список використаних джерел

1. Wheat Production Around the Globe. URL: <https://www.datapandas.org/ranking/wheat-production-by-country>
2. Процик І. С., Безе А. О. Світові тенденції розвитку ринку пшениці і кукурудзи та визначення місця України в ньому. SMEU. 2022. Випуск 4, Номер 2. С. 414 – 426. DOI: 10.23939/smeu2022.02.414
3. Хорошун В. ТОП-10 країн виробників пшениці в 2022/23 МР. URL: <https://latifundist.com/rating/top-10-krayin-virobnikiv-pshenitsi-v-2022-23-mr>
4. Seheda S. Agro-food products in commodity structure of the foreign trade of Ukraine. Ekonomika APK. 2019. 73-83. DOI: 10.32317/2221-1055.201902073.

УДК 633/635:661.125.5

ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ НА УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ННПЦ МНАУ

Письменний О.В., канд. с.-г. наук, доцент
Миколаївський національний
аграрний університет, м. Миколаїв

На сьогоднішній день пшениця займає майже 50% у світовій структурі експорту зерна. Коливання обсягів торгівлі пшеницею невеликі, проте майже щороку спостерігається незначне, але стабільне їхнє зростання. Очікується, що обсяги торгівлі зерном пшениці на світовому ринку становитимуть 125,2 млн. т.

Потенційний рівень врожайності сортів озимої пшениці повністю не реалізовується. В Україні пшеницю сіють на площі 6-8 млн га.

Створення і удосконалення ресурсо-, енергоощадних технологій вирощування пшениці озимої, з високим рівнем адаптивності для конкретних умов вирощування – досить важливе питання для агропромислового виробництва України і вимагає невідкладного вирішення. Тому, підбір попередників, сортів, визначення оптимальних